

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 25.1.2006
KOM(2006) 30 endelig
DEL 1

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL DET EUROPÆISKE RÅDS
FORÅRSMØDE**

FULD FART FREMAD

Det nye partnerskab for vækst og beskæftigelse

FULD FART FREMAD: DET NYE PARTNERSKAB FOR VÆKST OG BESKÆFTIGELSE

Sidste år lagde Den Europæiske Union kursen om og indgik en ny aftale om at sætte skub i vækst og beskæftigelse. I 2005 stod det mere klart end nogensinde før, at vores fælles problemer kræver fælles løsninger. Den fornyede Lissabon-strategi viste, hvordan en europæisk strategi for vækst og beskæftigelse kan og må blive mere end summen af dens enkeltdele. Det europæiske topmøde på Hampton Court gjorde det klart, at EU er en uundværlig medspiller, når det gælder at finde løsninger på globale problemer. Der var fuld opbakning til Europa-Kommissionens analyse af de udfordringer, der venter os, og dens ambitiøse plan for, hvordan de skal tackles. Alle var enige om, at det udvidede EU's potentiale ikke kan tages for givet, men må udnyttes fuldt ud for at sikre en bæredygtig udvikling fremover.

Denne nye konsensus skinner igennem i de nationale reformprogrammer, som alle medlemsstaterne har udarbejdet. Med disse programmer er den nye strategi kommet godt fra start. Nu er det på tide at komme op i omdrejninger og omsætte programmerne i handling.

Hvilke initiativer haster mest? Vi har brug for mere forskning og udvikling med større effektivitet og bedre samordning. Vi må samarbejde i Europa for at sikre, at forskningen udmønter sig i innovative produkter og serviceydelser, der fører til vækst og beskæftigelse. Hvis vores erhvervsliv, især de små og mellemstore virksomheder, skal kunne stå sig godt i den stadig skarpere konkurrence på verdensmarkedet, må de kunne regne med et solidt europæisk hjemmemarked: Et marked uden hindringer og bureaukrati, hvor reglerne er forudsigelige, og dynamiske virksomheder kan blomstre.

Vi må få flere folk i arbejde for at finansiere udgifterne til pensioner og sundhedsvæsen, i takt med at befolkningen bliver stadig ældre. Vi må anlægge en livscyklustilgang til arbejdet. De unge har brug for hjælp til at komme ind på arbejdsmarkedet. Forældre har brug for en børnepasning, de kan betale, og en rimelig balance mellem arbejde og familieliv. Vi har ikke råd til, at folk forsvinder fra arbejdsmarkedet, inden de er fyldt 60 år.

I den forløbne tid er vi på flere måder blevet mindet om, hvor vigtig energien er for vores økonomier. Vi kan ikke tillade os at sløse med den. Vi må hente mere energi fra vedvarende, ikke-forurenende kilder, og vi må have leveringssikkerhed til rimelige priser. Også her kan et konkurrencedygtigt marked hjælpe til. Men EU må også tale med én stemme for at sikre energiforsyning udefra.

Vi ved altså, hvor vi vil hen, og hvordan vi skal komme det. Men det svære bliver at omsætte ordene til handling. Både på EU-plan og i medlemsstaterne må reformer være det vejledende princip for den økonomiske politik. Det er afgørende, at medlemsstaternes og EU's tiltag supplerer hinanden, så der skabes en kraftig motor for vækst og beskæftigelse. Dette er vores fælles ansvar, og opgaven er ikke løst, før hver enkelt arbejdstager, hver enkelt virksomhed og hver enkelt forbruger kan nyde godt af reformerne.

Dette første år med strategien har givet et reelt håb om, at vi er på vej mod økonomiske reformer - at Europa er i bevægelse. Hvis vi lægger os i selen og sætter reformerne øverst på dagsordenen, vil den fornyede Lissabon-strategi kunne betegne et ægte vendepunkt på vejen til vækst og beskæftigelse i Europa. Det er op til os at få det til at ske.

Det er på tide at sætte fuld fart fremad.

José-Manuel Durão Barroso

RESUMÉ

Lissabon-strategien er gået ind i en ny fase. Sidste år startede vi på en frisk og gav strategien et mærkbart løft. Nu vil vi se resultater. I deres nationale reformprogrammer forpligter medlemsstaterne sig til en række tiltag og påtager sig derved et nyt ansvar. Samtidig beskriver Fællesskabets Lissabon-program, hvad der skal gøres på EU-plan for at følge op på den nationale, regionale og lokale indsats.

De nationale reformprogrammer er et godt fundament til at bygge videre på reformagendaen. Der er ingen tvivl om, at vi må give forrang til vækst og beskæftigelse, og vi er enige om, hvilke udfordringer vi står over for. Samtidig forløber EU's arbejde efter planen, og indsatsen vil komme op i omdrejninger, når EU's finansielle overslag for 2007-2013 ligger færdige. Vi har altså redskaberne, og de nationale programmer har holdt tempoet oppe. Nu mangler vi blot den politiske vilje til at omsætte løfterne til konkrete resultater og skabe reel vækst og beskæftigelse. Det er på tide at sætte fuld fart fremad.

Der må skabes bred national enighed om de nationale programmer, der nu skal gennemføres. Dette vil ikke ske fra den ene dag til den anden. Vi må blive bedre til at forklare vores borgere, hvorfor vores strategi for vækst og beskæftigelse er vejen til velstand og social retfærdighed på lang sigt.

Programmerne må udbygges, så reformen omfatter alle de vigtigste politiske områder, der bidrager til vækst og beskæftigelse i alle medlemsstater. Som det stod klart på topmødet på Hampton Court, kan EU gøre en forskel på en række nøgleområder, hvor modige beslutninger kan sætte nyt skub i reformerne:

- Hvis der skrues kraftigt op for investeringerne i forskning og udvikling, vil EU kunne tilbyde de varer og serviceydelser, som borgerne får brug for. Dette forudsætter ikke blot større offentlige investeringer, men også at eksisterende midler flyttes til forskning og innovation, og at samordningen forbedres mellem medlemsstaterne. Lige så vigtigt er det, at de rette vilkår, der kan sikre, at forskning bliver til innovation, og anspore til vækst, er til stede. Forskningsresultaterne må ikke gå til spilde på grund af unødvendige hindringer for markedsføring eller indskrænkninger af universiteternes råderum.
- EU kan kun frigøre sit erhvervspotentiale ved at skabe et erhvervsklima, der gør det lettere at starte og drive egen virksomhed. EU må lade iværksætterkulturen blomstre ved at fjerne hindringerne for nye virksomheder. Regeringerne må bane vej for virksomhederne på alle trin af deres udvikling ved at mindske bureaukratiet, så SMV'erne kan få bedre vækstmuligheder både ude og hjemme, og ved at give dem lettere adgang til den nødvendige finansiering.
- Befolkningen bliver stadig ældre. Derfor må samfundet være parat til at hjælpe flere folk i arbejde og holde dem længere på arbejdsmarkedet i job, hvor de kan udnytte deres kvalifikationer fuldt ud. Der er derfor brug for en beskæftigelsespolitik, der kan hjælpe folk til at finde arbejde på alle trin af deres erhvervsaktive liv og fjerne hindringerne for dem, der gerne vil i arbejde. Folk må udstyres med de rette færdigheder på det rette tidspunkt. De har brug for hjælp til at omstille sig og finde nye karrieremuligheder, og de skal have mulighed for at forene arbejde og privatliv.

- En sikker energiforsyning til rimelige priser er et vigtigt springbræt for vækst. Energi er imidlertid en begrænset ressource, der skal bruges med omtanke. EU har brug for en energipolitik for at skabe et egentligt indre marked, drage størst mulig nytte af energieffektivitet og vedvarende energi og sikre forsyningen både inden og uden for EU's grænser.

De nationale bidrag viser, hvad der kan og bør gøres. Medlemsstaterne bør udnytte dette potentiale og lære af de andre lande.

Vi må ikke alene sørge for, at de nationale programmer fører til konkrete resultater, men også træffe beslutninger, der kan holde tempoet oppe:

- Kommissionen anmoder Det Europæiske Råd om at tilslutte sig en række præcise, tidsbestemte tiltag, der sigter mod at øge udgifterne til forskning og uddannelse, gøre det lettere at starte og drive egen virksomhed, bistå arbejdsløse i deres jobsøgning, skabe bedre børnepasningsmuligheder og indføre en integreret energipolitik i EU. Borgere, arbejdstagere og entreprenører må have opfattelsen af, at den offentlige politik er til for at hjælpe dem med at nå deres mål og ikke for at holde dem tilbage.
- Der må gøres en større indsats for at skabe en bred national enighed om programmerne. EU-institutionerne og medlemsstaterne må iværksætte en målrettet kommunikationsstrategi, der inddrager alle nationale, regionale og lokale interesseparter. Arbejdsmarkedets parter bør også spille en særlig rolle.

INDHOLDSFORTEGNELSE

Fuld fart fremad: Det nye partnerskab for vækst og beskæftigelse.....	2
Del I – Fuld fart fremad.....	6
1. Europa i bevægelse: Vækst og beskæftigelse - en fælles opgave	6
2. Hvordan kommer vi videre? De politiske redskaber.....	8
2.1. Fællesskabets Lissabon-program	8
2.2. De nationale reformprogrammer.....	9
2.2.1. Vurdering af de forskellige politikområder.....	10
2.2.2. Samlede konklusioner	13
3. Tempoet sættes op: fire aktioner for større vækst og beskæftigelse	14
3.1. Større investering i viden og innovation	16
3.2. Frigørelse af forretningsmulighederne, navnlig hos SMV.....	17
3.3. At indstille sig på globaliseringen og befolkningsældningen	19
3.4. Mod en effektiv og integreret EU-energipolitik.....	21
4. Opfølgning efter Det Europæiske Råds forårsmøde i 2006	23
4.1. Gennemførelse og overvågning af de nationale reformprogrammer	23
4.2. Fællesskabet må gøre sin indsats	24
4.3. Alle må slutte op om en fælles dagsorden	24
Tillæg – Liste over illustrerende eksempler på politik og foranstaltninger i medlemsstaterne, som støtter vækst- og beskæftigelsesmålsætningerne, ikke mindst på de fire prioriterede områder, der beskrives i afsnit 3	26

Del I – Fuld fart fremad

1. EUROPA I BEVÆGELSE: VÆKST OG BESKÆFTIGELSE - EN FÆLLES OPGAVE

Vi lever i en verden i hastig forandring, hvor alle er afhængige af hinanden. Dette giver mange muligheder, men også mange udfordringer, hvis vi vil leve i et samfund med velstand og retfærdighed. Vi må frem for alt skabe mere vækst og beskæftigelse. Derfor må politikere på alle niveauer tage udgangspunkt i de faktorer, der præger den moderne virkelighed, som f.eks. globalisering og den aldrende befolkning. Kun sådan kan vi modernisere vores økonomier og værne om og fremme de europæiske værdier i EU og resten af verden. Ved at skabe resultater kan vi igen begynde at tro på, at vi kan leve op til borgernes forventninger.

Ved Det Europæiske Råds forårsmøde i marts 2005 satte EU's ledere **vækst og beskæftigelse** øverst på den politiske dagsorden. Med den **fornyede Lissabon-strategi** kunne alle med frisk mod stille sig bag en positiv reformagenda. Den bygger på en erkendelse af, at målene kun kan nås gennem en bred tilgang, der omfatter alle niveauer og når ud til alle afkroge af EU's medlemsstater.

Strategien blev fulgt op af en aftale om de integrerede retningslinjer for vækst og beskæftigelse¹, der opstiller en tydelig køreplan for de nationale reformer. Dens betydning blev yderligere betonet ved det uformelle topmøde på Hampton Court i oktober, hvor EU's ledere drøftede, hvordan vores økonomier og samfund kan moderniseres på grundlag af europæiske værdier, og hvordan der kan anlægges en typisk europæisk indfaldsvinkel til vigtige problemer. I slutningen af sidste år blev der taget endnu et vigtigt skridt fremad med Det Europæiske Råds aftale om de finansielle overslag. Når aftalen har været igennem Europa-Parlamentet, vil vejen være banet for nye investeringer til at modernisere EU's økonomi.

Vi har altså en fælles vision og en stærk konsensus om, hvad der skal gøres, og dette har opbakning fra højeste niveau. EU må sætte alle sine politiske midler og redskaber ind. Vi kan ikke tillade os blot at udvælge de politisk lette løsninger. En sund makroøkonomisk politik er en forudsætning for at kunne udnytte vækstpotentialer. EU må også gøres til et attraktivt sted at investere, innovere og arbejde, så borgernes kreativitet kan få frit spil til at blomstre. Hvis erhvervslivet slipper af med unødvendige administrative byrder og gammeldags bureaukratisk kontrol, vil man kunne etablere flere nye virksomheder, puste nyt liv i eksisterende virksomheder og skabe flere arbejdspladser. Større og mere effektive private og offentlige investeringer fungerer som katalysator for videnøkonomien ved at skabe grobund for forskningsresultater og kompetencer, der fremmer social integration og bedre indkomster over et længere og sundere arbejdsliv. Ved at fremme økoinnovation og miljøteknologi kan der skabes både bæredygtighed og vækst. Ved at modernisere vores arbejdsmarkeder og sociale sikringsordninger kan vi få flere i arbejde, blive mere omstillingsparate, øge produktiviteten og opnå en mere bæredygtig og retfærdig økonomisk vækst. Desuden kan vi skabe nye muligheder og styrke konkurrencedygtigheden både i og uden for EU ved at fortsætte handelsliberaliseringen og nå frem til en positiv WTO-aftale

¹ EUT L 205 af 6.8.2005.

inden udgangen af 2006. Disse mål skal nås i overensstemmelse med hensynet til bæredygtig udvikling.

Det første, der skal gøres, er at udvikle de rette redskaber til at **omsætte disse ambitiøse mål til resultater**. Dette må gribes an i partnerskabsregi, så de rette foranstaltninger kan træffes på det rette niveau.

- Medlemsstaterne har hver især udarbejdet et nationalt reformprogram med de integrerede retningslinjer som fælles grundlag. Det er først og fremmest disse programmer, der er drivkraften i gennemførelsen af Lissabon-strategien. De gør det muligt at opstille en tjekliste over de nationale forpligtelser og at måle de fremskridt, der gøres i de kommende måneder og år.
- Rådet, Europa-Parlamentet og Kommissionen arbejder sammen om de beslutninger, som EU skal træffe for at gennemføre dagsordenen for vækst og beskæftigelse. Fællesskabets Lissabon-program², der fik tilslutning fra Det Europæiske Råd i december 2005, er således begyndt at bære frugt i form af en lang række vigtige forslag, der skal supplere medlemsstaternes initiativer.

På mange områder ligger tyngdepunktet for indsatsen i **medlemsstaterne** (eller på regionalt eller lokalt plan), f.eks. hvad angår beskæftigelse og arbejdsmarkedspolitik, hvor arbejdsmarkedets parter også har en vigtig rolle at spille. Selv om beslutningerne træffes lokalt, regionalt eller nationalt, har de stadig betydning for hele EU. Det indre marked har øget den indbyrdes afhængighed, og derfor lider selv de bedst fungerende økonomier under andres dårlige resultater.

Når problemerne er fælles, kan løsningerne imidlertid også være det. Det er alt for sjældent, at regeringerne gør brug af deres modparters idéer og løsninger. Alle lande kan være et forbillede for gode idéer og erfaringer. De nationale reformprogrammer er en kilde til viden og erfaringer, der bør deles og spredes mellem medlemsstaterne. Den bedste måde at drage fordel af Lissabon-strategien på er ved at udnytte denne skatkiste af gode erfaringer. Som et første trin på vejen stilles der i denne rapport en række forslag til, hvordan man kan udarbejde et fælles program for nationale tiltag.

Der er også mål, der ikke kan opnås af medlemsstaterne alene, men som kræver en indsats på **EU-plan**. Mange nationale initiativer er afhængige af, i hvor høj grad indsatsen støttes gennem beslutninger og investeringer på EU-plan, der gør Europa mere attraktivt at leve og arbejde i. Europa-Kommissionen er fast besluttet på at gå videre med denne dagsorden.

Partnerskabet må træde ind i en ny fase. Vi har redskaberne. Vi er enige om politikken. Hvis Lissabon-strategien skal blive en succes, må vi nu gå over til handling.

I denne meddelelse til Det Europæiske Råds forårsmøde gøres der status over, hvor langt vi er kommet med at skabe en ny dynamik for vækst og beskæftigelse i Europa:

- I del I vurderes selve udarbejdelsen af reformprogrammerne, og der sættes fokus på nogle få vigtige initiativer, der skal godkendes af Det Europæiske Råd. Der vedlægges en

² KOM(2005) 535.endelig

oversigt over nationale initiativer og foranstaltninger som et eksempel på, hvordan en frugtbar udveksling af nationale erfaringer kan komme alle parter til gode.

- Del II er en nærmere gennemgang af de nationale reformprogrammer, hvor ikke alene deres stærke punkter, men også dem, der skal revideres og ajourføres, trækkes frem i lyset. Den omfatter også en vurdering af euroområdet.
- I bilag I foretages en mere detaljeret analyse af såvel mikro- og makroøkonomiske som beskæftigelsesmæssige aspekter af de nationale reformprogrammer. Beskæftigelsesdelen danner også grundlag for den fælles rapport om beskæftigelsen.

2. HVORDAN KOMMER VI VIDERE? DE POLITISKE REDSKABER

De to vigtigste redskaber til at gennemføre den nye Lissabon-strategi er Fællesskabets Lissabon-program, der vedrører de beslutninger, der bedst kan træffes på EU-plan, og de 25 nationale reformprogrammer, som beskriver medlemsstaternes respektive politiske løsninger på det, de ser som deres største problemer. For at få størst mulig virkning bør disse redskaber gennemføres sideløbende.

2.1. Fællesskabets Lissabon-program

Der er gjort betydelige fremskridt med Fællesskabets Lissabon-program i de seks måneder, der er gået siden dets vedtagelse. Kommissionen har allerede vedtaget to tredjedele af de planlagte tiltag. Lovforslagene vil imidlertid først give konkrete resultater, når de er vedtaget af Rådet og Parlamentet. Mange af finansieringstiltagene afhænger desuden af den endelige fastlæggelse og gennemførelse af de finansielle overslag for 2007-2013.

Lissabon-programmet omfatter en række vigtige initiativer, der tager fat på den store betydning af forskning og innovation på tværs af grænserne og fragmenteringen af de europæiske forskningstiltag. De indgår i det syvende rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration og rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation. I sin meddelelse "Mere forskning og innovation – investering i vækst og beskæftigelse: En fælles tilgang"³ har Kommissionen desuden fremsat forslag til konkrete initiativer, der skal forbedre vilkårene for forskning og udvikling i Europa. Med det syvende rammeprogram indføres en ny model for forskningsstøtte – fælles teknologiinitiativer – i form af offentlig-private partnerskaber, der skal fremme lovende ny forskning og give de europæiske virksomheder et forspring inden for f.eks. brint- og brændselsceller, luftfartsteknik og lufttransport, innovative lægemidler og nanoelektronik. Satellitnavigationssystemet Galileo og udviklingen af integrerede forvaltningssystemer for tog- og lufttrafik er andre gode eksempler på avancerede industriprojekter med en udpræget europæisk dimension.

Den planlagte reform af EU's politiske rammer for statsstøtte til F&U vil gavne offentlig-private partnerskaber og generere flere private investeringer i F&U. Programmet omfatter også initiativer til fremme af økoinnovation og udnyttelse af miljøteknologi. Rammerne kan blive udvidet til at omfatte nye innovationsfremmende tiltag, især for små og mellemstore virksomheder. Derudover er der planer om at gøre det lettere for nye og innovative virksomheder at opnå statsstøtte, ikke kun i form af direkte finansiell støtte, men også ved at

³ KOM(2005) 488.endelig

lette adgangen til risikovillig kapital. Et andet vigtigt trin i gennemførelsen af Fællesskabets Lissabon-program er Kommissionens nye og mere integrerede industripolitik, der skal forbedre vilkårene for fremstillingsindustrien. Denne industri beskæftiger mere end 34 millioner mennesker og tegner sig for over 80 % af den private sektors F&U-udgifter i EU.

Flere af initiativerne i Lissabon-programmet har til formål at gøre EU mere attraktivt at investere og bo i. Dette er bl.a. tilfældet for de initiativer, der skal føre det indre marked for serviceydelser ud i livet, fremme lovgivningsreformer, forbedre skatte- og toldordningerne til gavn for erhvervslivet, øge markedsadgangen og skabe mere konkurrencedygtige markeder, navnlig inden for energi- og finanstjenester, hvor Kommissionen er ved at sondere terrænet.

Der er stillet forslag til ny lovgivning, som skal skabe et fælles betalingsområde i EU og dermed gøre grænseoverskridende betalinger lige så lette og billige at foretage som de indenlandske. Denne foranstaltning alene vil betyde en besparelse på mellem 50 og 100 mia. EUR om året for EU's økonomi. Et andet vigtigt initiativ går ud på at lette adgangen til risikovillig kapital, navnlig for SMV'er. EU vil stille nye finansielle midler til rådighed, bl.a. i form af garantier og risikokapitalinvesteringer, gennem programmet for konkurrenceevne og innovation. Dette program vil også bidrage til at markedsføre nye innovative løsninger, der kan forbedre såvel energiforsyning (navnlig med vedvarende energi) som energiefterspørgsel (gennem øget energieffektivitet). Kommissionen har desuden stillet ambitiøse forslag til, hvordan man kan skabe flere og bedre job ved at afskaffe hindringerne for mobiliteten, vedtage en fælles tilgang til økonomisk migration og håndtere de sociale følger af økonomiske omstruktureringer.

EU's institutioner og medlemsstaterne har et fælles ansvar for lovgivningens kvalitet. Kommissionen har optrappet sin indsats for at forbedre Fællesskabets lovgivning. Resultatet af disse tiltag vil naturligvis blive så meget desto bedre, hvis medlemsstaterne også gør en indsats for at forbedre kvaliteten af deres nationale lovgivning og mindske de administrative omkostninger for deres borgere og erhvervsliv.

2.2. De nationale reformprogrammer

Her næsten et år efter indledningen af den nye Lissabon-strategi for vækst og beskæftigelse er partnerskabet kommet godt i vej. Det står helt klart, hvem der har ansvaret for hvilke foranstaltninger. Alle medlemsstaterne har udarbejdet et nationalt reformprogram på grundlag af de samme integrerede retningslinjer. Disse nationale reformprogrammer er de vigtigste redskaber til at gennemføre den nye Lissabon-strategi og omsætte retningslinjerne til reformer, som medlemsstaterne selv udformer og har ansvaret for at gennemføre. Ved at udarbejde disse programmer, ofte under et stærkt tidspres, har alle medlemsstaterne bestået en første vigtig prøve.

For at fremme samarbejdet og den offentlige synlighed har alle medlemsstaterne i overensstemmelse med den nye partnerskabsmetode udpeget nationale Lissabon-strategikoordinatorer. Samtidig har medlemsstaterne benyttet sig af arbejdet med de nationale reformprogrammer til at strømline den interne samordning mellem de forskellige offentlige myndigheder. Kommissionen har holdt tæt kontakt med de nationale myndigheder, der står for udarbejdelsen af de nationale programmer, og hjulpet til, hvor den kunne, med planlægningen af den nationale politik.

Kommissionen har nøje vurderet hvert enkelt af de nationale reformprogrammer under hensyntagen til resultaterne af arbejdet i Udvalget for Økonomisk Politik og

Beskæftigelsesudvalget⁴. Disse vurderinger er beskrevet i del II, hvor Kommissionen både roser programmernes stærke sider, men også fremhæver en række punkter, der skal tages op igen og forbedres. Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at arbejde videre med de punkter, der er fremhævet i konklusionerne. Den vil lægge særlig vægt på disse aspekter, når den følger op på vurderingerne sammen med medlemsstaterne og overvåger gennemførelsen af de nationale reformprogrammer i 2006.

Kommissionen foreslår at styrke og stabilisere processen ved at videreføre de integrerede retningslinjer, der danner grundlag for de nationale programmer. Den har desuden besluttet ikke at afgive nogen landespecifikke henstillinger i forbindelse med de nationale reformprogrammer. Dette er partnerskabets første år, og det kommer til at tage noget tid, inden de nationale reformprogrammer er fuldt integreret i de nationale politikker og strukturer. Kommissionen lægger stor vægt på at skabe et stærkt bånd med medlemsstaterne, der bygger på tillid og samarbejde og tager udgangspunkt i, at medlemsstaterne selv står for deres programmer. Den vil dog forbeholde sig retten til at anvende de redskaber, den har til rådighed, herunder landespecifikke henstillinger, hvis den vurderer, at de vil bidrage til en smidig gennemførelse af Lissabon-strategien.

På trods af et hårdt tidspres har de fleste medlemsstater lagt sig i selen for at inddrage nationale parlamenter, interessegrupper og repræsentanter for regionale og lokale myndigheder i udformningen af deres nationale programmer. Lissabon-strategien er en dagsorden på mellemlang og lang sigt, der kræver gennemførelse på alle niveauer, og derfor er det vigtigt at sikre en fortsat deltagelse af parlamenterne, de lokale myndigheder, arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet. Den folkelige opbakning afhænger af, i hvor høj grad borgerne og virksomhederne erkender, at reformer er nødvendige og kan forbedre deres livskvalitet. Dette kan kun ske, hvis de selv er med til at udforme disse reformer, enten direkte eller gennem deres repræsentative organisationer. Der skal stadig gøres meget for at inddrage befolkningen i processen og overbevise den om, at reformerne vil bidrage til øget velstand for alle. Dette kræver en stor indsats fra både medlemsstaternes og EU-institutionernes side.

2.2.1. Vurdering af de forskellige politikområder

De integrerede retningslinjer omfatter tre hovedindsatsområder, nemlig makroøkonomi, mikroøkonomi og beskæftigelse. Der kan ud fra de nationale reformprogrammer drages følgende konklusioner på disse tre områder:

Den makroøkonomiske dimension

- Ifølge medlemsstaterne er budgetdisciplin den største makroøkonomiske udfordring. Herved forstår man for det meste holdbare offentlige finanser – pensioner, sundheds- og arbejdsmarkedsreformer samt budgetkonsolidering på kort sigt er med til at sikre de offentlige finansers holdbarhed på længere sigt i et aldrende samfund. Den hermed forbundne udfordring, dvs. hvordan man forbedrer de offentlige finansers kvalitet, håndteres for det meste ved tiltag, der skal gøre den offentlige administration mere effektiv. Nogle af de nye medlemsstater nævner indførelsen af euroen som en af de største

⁴ Udvalget for Økonomisk Politik: Rapport om de nationale Lissabon-reformprogrammer 2005, ECFIN/EPC(2005)REP/55392:
http://europa.eu.int/comm/economy_finance/epc/documents/2005/nationalreports/nrp_report_en.pdf.
Beskæftigelsesudvalgets såkaldte Cambridge-vurdering af beskæftigelsesafsnittene i de nationale reformprogrammer: http://europa.eu.int/comm/employment_social/employment_strategy/emco_en.htm.

politiske udfordringer, som kræver budgetkonsolidering og konvergens af inflationsraten til euroområdet niveau. Nogle medlemsstater henviser til faktorer som underskud over for udlandet og prisstabilitet.

- For at skabe balance i de offentlige finanser foretrækker de fleste medlemsstater udgiftsbesparelser frem for skattestigninger, selv om det ikke altid er tydeligt, hvor disse besparelser opnås. Flere lande - og især lande i euroområdet - er imidlertid ikke tilstrækkelig eksplicite i deres beskrivelse af, hvordan budgetkonsolidering forventes realiseret på kort sigt. De fleste medlemsstater anfører, at de agter at forbedre de offentlige finansers kvalitet ved at afsætte flere offentlige ressourcer til styrkelse af infrastrukturen, den menneskelige kapital og investeringerne i FoU. Det er imidlertid de færreste nationale reformprogrammer, som indeholder en klar redegørelse for, hvilke følger de foreslåede initiativer vil få for budgettet.
- Medlemsstaterne i euroområdet har fremlagt ganske omfattende og som oftest fremadrettede nationale programmer, der skal sikre de offentlige finansers holdbarhed, øge arbejdsproduktiviteten gennem F&U, innovation og et attraktivt erhvervsklima og fremme beskæftigelsen og deltagelsen på arbejdsmarkedet. De pågældende foranstaltninger tager først og fremmest sigte på at hæve den effektive pensionsalder, øge udbuddet af arbejdskraft og mindske bureaukratiet. Kommissionen bakker i store træk op om disse programmer. Foranstaltningerne bør imidlertid også sigte mod at forbedre budgetsituationen hurtigere, støtte tilpasningerne af arbejdsmarkedet, skabe mere konkurrencedygtige og integrerede markeder for serviceydelser og sikre et bedre fungerende indre marked.
- Presset på de offentlige finanser vil vokse i de kommende årtier som følge af Europas aldrende befolkning. Medlemsstaterne erkender, at fratrædelses- og pensionsordningerne skal moderniseres for at sikre holdbare offentlige finanser og samtidig sætte ind over for sociale og økonomiske forandringer. I de fleste medlemsstater er de tiltag, der planlægges eller allerede er iværksat, imidlertid usammenhængende eller utilstrækkelige.
- Det er vigtigt, at reformstrategien udgør en sammenhængende helhed, hvor reformer på ét område støtter dem på andre områder. I den henseende kæder nogle medlemsstater holdbare offentlige finanser sammen med lavere arbejdsløshed (mindre omkostninger til arbejdsløshedsydelser og højere skatteprovenu takket være bedre udnyttelse af arbejdskraften). En sådan integreret tilgang skaber større sammenhæng mellem de forskellige dele i de nationale reformprogrammer.

Den mikroøkonomiske dimension

- Behovet for at skabe en videnøkonomi og gøre EU til et mere attraktivt sted at investere og arbejde er i almindelighed klart afspejlet i de nationale reformprogrammer. Forsknings- og innovationspolitik er en af nøgleprioriteterne i samtlige medlemsstater. Mange medlemsstater fremhæver initiativer til at styrke industrigrundlaget, navnlig ved at fremme dannelsen af klynger. Disse klynger omfatter universiteter, forskningsinstitutter og små og store virksomheder, der gennem deres tætte samarbejde og samspil fremmer innovation og videnoverførsel. Dette vil igen indebære store fordele for økonomien som helhed. Medlemsstaterne erkender, at det er vigtigt at forbedre adgangen til finansiering, selv om de har forskellige måder at opnå dette på. De fleste medlemsstater fremhæver også erhvervsklima, iværksætterkultur, bæredygtig ressourceudnyttelse (herunder vedvarende

energi og energieffektivitet), transportforbindelser og logistik som nogle af nøgleudfordringerne.

- Hvis de 18 lande, der har anført mål for F&U-udgifterne (i visse tilfælde delmål), virkeliggør disse mål, skønnes de samlede F&U-udgifter at stige til ca. 2,6 % i 2010. F&U-udgifternes andel af BNP har stort set været stagnerende siden 2001 og ligget på 1,9 % for EU som helhed. På mellemlang til lang sigt vil de nationale ordninger for F&U og innovation skulle styrkes i de fleste medlemsstater. Alle medlemsstater er klar over, hvor vigtigt det er at udbrede og udnytte informations- og kommunikationsteknologier samt miljøteknologi, men alligevel er det ikke altid tydeligt, hvilken sammenhæng der er mellem de konstaterede problemer og de tiltag, der foreslås for at løse dem.
- De nationale reformprogrammer giver mange interessante eksempler på politiske initiativer inden for en række forskellige områder. De fleste medlemsstater forsøger f.eks. at udnytte synergivirkninger mellem økonomisk vækst og miljøbeskyttelse (ved at investere i alternative energikilder, øge energieffektiviteten, fremme økoinnovation og beskytte naturressourcerne). Hovedparten af de nationale programmer fokuserer også på vigtigheden af moderne transportinfrastrukturer og informations- og kommunikationsteknologi (f.eks. adgang til bredbånd). Det er præcis den type investeringer, medlemsstaterne bør fremme ved hjælp af de midler, der er afsat til samhørighedspolitikken og politikken for udvikling af landdistrikter.
- I almindelighed burde måden, det indre marked fungerer på, og behovet for øget konkurrence og markedsadgang have fået større opmærksomhed. Kun et par medlemsstater nævner konkrete tiltag, f.eks. til at sikre, at Fællesskabets direktiver gennemføres fuldt ud. Der må gøres en større indsats, bl.a. for reelt at åbne energimarkederne, forbedre adgangen til offentlige indkøbskontrakter og sikre en effektiv konkurrence i servicesektoren.
- Med hensyn til SMV'er går de fleste programmer ikke langt nok til at skabe en mere positiv holdning til iværksætterkulturen og motivere flere personer til at starte deres egen virksomhed. I denne forbindelse kan uddannelse spille en vigtig rolle, f.eks. ved at gøre det lettere at overdrage virksomheder og mindre katastrofalt at få fiasko. Også andre ordninger vedrørende adgang til finansiering eller lignende tiltag, der sigter mod at forbedre investeringsforholdene, bør overvejes.
- Bedre regulering er afgørende for at skabe et mere konkurrencepræget erhvervsklima og fjerne hindringerne for innovation og forandring. Næsten alle medlemsstaterne tager fat på dette spørgsmål, men i mange tilfælde er det nødvendigt med en mere integreret tilgang. Der er behov for tiltag på EU-niveau, men dette alene kan ikke gøre det. Mange af de bestemmelser, der berører erhvervslivet, f.eks. med hensyn til beskatning, socialsikring og regional planlægning, træffes på nationalt (eller lokalt) niveau. Der er også store forskelle mellem medlemsstaterne, hvad angår deres måde at gennemføre EU-direktiverne på, og det kan medføre administrative omkostninger, der ikke er påkrævet af EU-foranstaltningen selv. For virkelig at forandre erhvervsklimaet skal der en kulturændring til med hensyn til måden, beslutningerne træffes på.
- En bred og samordnet gennemførelse af de forskellige mikroøkonomiske strategier vil give meget bedre resultater end de individuelle strategier tilsammen. F.eks. vil gevinsten ved øgede F&U-investeringer blive større, når markedet hurtigt tager nye teknologier til sig, hvilket igen afhænger af graden af konkurrence på produkt- og servicemarkederne.

- Alle programmerne lægger stor vægt på at skaffe flere folk i arbejde og at beholde dem i arbejde. Dette har afgørende betydning med tanke på følgerne af den aldrende befolkning for udbuddet af arbejdskraft og de offentlige finansers holdbarhed. Sytten medlemsstater planlægger nu deres tiltag ved hjælp af nationale beskæftigelsesmål. Der træffes eller planlægges navnlig initiativer, der skal forbedre beskæftigelsen blandt kvinder. Andre ordninger tager sigte på at bistå ældre arbejdstagere, støtte integrationen af unge og dårligt stillede på arbejdsmarkedet og modernisere socialsikringsordningerne. Denne indsats ligger stort set på linje med de tilsagn, der er fremsat som led i indsatsen for at nå EU's mål for social beskyttelse og social integration. Disse tiltag mister imidlertid i effektivitet og bæredygtighed, når de søges gennemført via sammenstykkede tiltag. De ville give bedre resultater, hvis de var baseret på en livscyklustilgang med henblik på at gøre det lettere at foretage karriereskift.
- Der tages stort set ikke hensyn til betydningen af at gennemføre yderligere tiltag for at øge arbejdstageres og virksomheders omstillingsevne. Europas arbejdsmarkeder må gøres mere fleksible for at fremme den økonomiske aktivitet og øge produktiviteten. Den nuværende balance mellem fleksibilitet og tryghed i ansættelsen har imidlertid i mange medlemsstater ført til stadigt mere opdelte markeder. Der burde lægges større vægt på at skabe vilkår, der gør det muligt at udøve fleksibilitet, samtidig med at man bevarer sikkerhed og tryghed i ansættelsen. Det, der synes påkrævet, er tilstrækkeligt fleksible arbejdskontrakter kombineret med effektive og aktive arbejdsmarkedspolitikker, som støtter karriereskift, et velfungerende og åbent livslangt læringssystem og passende sociale sikringsordninger. Mulighederne for at opnå resultater ved at kombinere skatte- og understøttelsesordninger er et godt eksempel på et område, hvor medlemsstaterne kan lade sig inspirere af hinanden. Medlemsstaterne bør også være mere opmærksomme på at inddrage arbejdsmarkedets parter aktivt i arbejdet.
- Medlemsstaterne erkender, at det er af afgørende betydning at udvikle de færdigheder, der er brug for i en videnbaseret økonomi, og at der må investeres i menneskelig kapital gennem bedre uddannelse og større færdigheder. Den politiske respons lægger imidlertid større vægt på kvalitative reformer i uddannelsessystemet, lettere adgang til uddannelse og forbedring af gennemslagskraften i kvalifikationer end på at øge investeringerne og opnå virkelige fremskridt.

2.2.2. Samlede konklusioner

De nationale reformprogrammer er et godt fundament til at bygge videre på reformagendaen, selv om de er af skiftende kvalitet. Der er i vid udstrækning enighed om diagnosen og om, hvilke opgaver der først og fremmest skal tages fat på, f.eks. de offentlige finansers holdbarhed, udbuddet af arbejdskraft, F&U og innovation, erhvervsklimaet og et bæredygtigt miljø.

På dette tidlige trin kan der drages følgende konklusioner:

- Selv om der tages højde for, at medlemsstaterne har vidt forskellige udgangspunkter, er der store forskelle mellem programmerne. Der er f.eks. store forskelle i den anvendte metode. Nogle medlemsstater har gjort en stor indsats for at integrere EU's og de nationale mål og har fastsat tydelige, ofte kvantitative, mål og køreplaner for at måle, hvilke fremskridt der gøres. Andre programmer er mindre helstøbte på det nuværende trin og kunne forbedres,

hvis medlemsstaterne tog ved lære af de strategier, der er udarbejdet af andre lande med lignende problemer. Visse programmer beskriver tydeligt, hvilke tiltag der er planlagt eller truffet, og hvad de indeholder, mens andre helt udelader disse oplysninger. Desuden mangler der ofte mål, køreplaner og nærmere oplysninger om de planlagte reformers budgetmæssige virkninger, hvilket vil gøre disse programmer vanskeligere at gennemføre.

- Samspillet mellem de tre dimensioner (makroøkonomi, mikroøkonomi og beskæftigelse) kan forbedres. De nationale reformprogrammer er et vigtigt redskab til at udvikle en samlet strategi, men nogle programmer fungerer bedre end andre i den henseende. De resultater, der opnås på ét område, afhænger ofte af, at der gøres fremskridt på et andet område. Afkastet af investeringer i F&U vil f.eks. blive meget større, hvis forudsætningerne for vækst er til stede, dvs. konkurrencedygtige markeder, hensigtsmæssig lovgivning og en højt kvalificeret arbejdsstyrke.
- Selv om ca. halvdelen af medlemsstaterne nævner konkurrence og afskaffelse af hindringer for markedsadgang, navnlig i servicesektoren, som en vigtig udfordring, er det kun få nationale reformprogrammer, der rent faktisk omfatter en effektiv løsning på dette spørgsmål. Konkurrencedygtige markeder er en forudsætning for at nå Lissabon-målene. Mange medlemsstater har desuden opstillet nationale mål for F&U-investeringer og beskæftigelse, mens andre ikke har gjort det på trods af Det Europæiske Råds afgørelser.
- Mange medlemsstater skal også sørge for, at EU-midlerne til samhørighed og udvikling af landdistrikter virkelig anvendes på en måde, der fremmer Lissabon-strategien i almindelighed. Disse midler bør fordeles på en sådan måde, at de direkte støtter de nationale reformprogrammer. Der må desuden gøres en større indsats for at forbedre koordineringen mellem de personer, der har ansvaret for de nationale reformprogrammer, og dem, der udarbejder strukturfondsprogrammer for 2007-2013. Dette må ske hurtigst muligt, i takt med at udarbejdelsen af programmerne skrider frem, og som det første skal der vedtages nationale samhørighedsstrategier (de såkaldte nationale strategiske referencerammer).
- Sidst, men ikke mindst, har offentligheden, med nogle få undtagelser, ikke rigtig taget Lissabon-strategien for vækst og beskæftigelse til sig. Mediedækningen har også været temmelig begrænset. Det kan derfor ikke påstås, at store dele af befolkningen har kendskab til strategien, og da slet ikke, at de har taget den til sig. Det ser ud til, at der er behov for en målrettet kommunikationsstrategi, der ved hjælp af økonomiske analyser kan vise, hvordan tiltagene vil indebære konkrete fordele for de enkelte borgere. Desuden bør arbejdsmarkedets parter, der både som deltagere og budbringere spiller en vigtig rolle i arbejdet, inddrages mere aktivt i styringsprocessen.

3. TEMPOET SÆTTES OP: FIRE AKTIONER FOR STØRRE VÆKST OG BESKÆFTIGELSE

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at gennemføre deres **nationale reformprogrammer fuldt ud og gøre det til tiden**. De nationale reformprogrammernes udarbejdelses- og evalueringsproces har imidlertid afsløret huller, der skal udfyldes, og samvirkemuligheder, der skal udnyttes. I mange tilfælde kan hullerne udfyldes ved, at medlemsstaterne forbedrer deres nationale programmer og lader sig inspirere af deres partners erfaringer. I en række tilfælde har flere medlemsstater fundet vellykkede løsninger på særlige problemer, og, hvis de blev gennemført af samtlige medlemsstater, kunne de være til gavn for hele Unionen. Der er også problemer, som ikke kan løses på nationalt plan alene,

og ægte succes afhænger således af en samordnet indsats på både europæisk plan og nationalt plan:

- De nationale reformprogrammer viser, at mange medlemsstater regner med at øge deres **udgifter til F&U**, men at vi ikke når EU's overordnede mål på 3 % af BNP. Hver enkelt medlemsstat skal yde et bidrag, hvis dette mål skal nås. Der er ikke alene brug for velfungerende markeder, udgifter og bedre målretning af dem, men også for effektiv sammenhæng mellem EU's budget og de nationale budgetter. De øgede udgifter til F&U skal også ledsages af en forbedring af videninfrastrukturen, en højnelse af uddannelses- og forskningsniveauet, en styrkelse af innovationssystemet og af sikkerhed for, at den indre markedspolitik fuldt ud bidrager til at omsætte forskning og innovation til konkret værdi.
- I mange nationale reformprogrammer lægges der kun begrænset vægt på at **forbedre markedsadgangen og konkurrencen**. Nationale regler og national praksis kan sammen med selvregulering i mange tilfælde splitte markedet og hindre konkurrence. Medlemsstaterne må i deres programmer gøre mere for at finde udveje for, at sådanne regler og restriktioner kan fjernes. EU har også et vigtigt ansvar for effektiv og loyal konkurrence (f.eks. ved at sætte hårdt ind over for prisaftaler og markedsdeling, som øger produktionsomkostningerne og skader forbrugeren) og for at skabe et virkeligt indre marked, der omfatter hele EU. På den anden side er der mange nationale programmer, som lægger vægt på tiltag, der skal gøre det lettere at oprette og drive en virksomhed, fremme iværksætterånd og skabe et gunstigere miljø for SMV.
- I løbet af de kommende årtier vil Europa komme til at stå over for følgerne af, at **befolkningen ældes**. Det erkendes i de nationale programmer, at der skal foretages en grundig gennemgang af fratrædelses- og pensionsordningerne for at sikre øget beskæftigelse og holdbare offentlige finanser. I de fleste medlemsstater står de tiltag, der planlægges eller allerede er truffet, imidlertid ikke i forhold til problemet. Der må hurtigst muligt gøres en indsats i stil med ungdomspagten for at gøre de unges indtræden på arbejdsmarkedet lettere, skabe større balance mellem arbejds- og familieliv og gøre det mere attraktivt for ældre at blive i arbejde. Desuden kommer arbejdsmarkedets tilpasningsevne til at udgøre et voksende problem. Også globaliseringen vil stille EU over for nye udfordringer. Den forstærker behovet for, at arbejdsmarkedet bliver mere tilpasningsdygtigt, men den indebærer også nye muligheder i form af større åbenhed på markederne i tredjelande.
- Mange programmer fremhæver energiens betydning. Europa har brug for **en virkelig integreret energipolitik**, der fremmer væksten, skaber større forsyningssikkerhed og bidrager til større effektivitet og miljømæssig bæredygtighed. Skønt der er gjort store fremskridt med at liberalisere de indenlandske markeder, findes der stadig ikke noget europæisk energimarked. Energiforsyningen er et verdensomspændende problem. Kun en europæisk løsning kan opfylde vore behov.

På denne baggrund har Kommissionen opstillet **4 prioriterede aktioner**, som har brug for stærk medvind fra højeste politiske hold, og som bør iværksættes snarest – dvs. senest i slutningen af 2007. Så vil Det Europæiske Råd på sit møde i foråret 2008 kunne iværksætte anden runde af vækst- og beskæftigelsesstrategien på et solidt grundlag.

De fire aktioner følger en integreret fremgangsmåde – de spænder over flere forskellige politiske områder, hvoraf mange blev drøftet på mødet på Hampton Court, og som griber dybt ind i hinanden. Hver for sig vil de yde et vigtigt bidrag til væksten og beskæftigelsen og til at

indstille Europa på fremtiden. Tilsammen vil de som led i det nye partnerskab mellem EU og medlemsstaterne få en stærkt dynamisk virkning, som sætter det europæiske vækst- og beskæftigelsestempo i vejret.

3.1. Større investering i viden og innovation

Da F&U er så vigtig for den fremtidige vækst og for løsningerne på mange af de problemer, samfundet står over for i dag, kan det kun vække alvorlig bekymring, at EU næppe når sit mål, dvs. at få forskningsudgifterne bragt op på 3 % af BNP (to tredjedele fra den private sektor og en tredjedel fra den offentlige sektor) inden 2010.

Kommissionen er ganske klar over, at medlemsstaterne er nødt til at holde de offentlige udgifter i ave, men den tror alligevel, at der er store muligheder for at gøre de offentlige udgifter mere effektive ved at omdirigere midlerne, ikke mindst statsstøtten, til mere produktive formål, og ved at skabe større samordning mellem medlemsstaterne for at undgå dyrt dobbeltarbejde. Også den offentlige støtte til F&U kan blive mere effektiv, f.eks. ved hjælp af bedre og mere omfattende anvendelse af skattelettelser (f.eks. skattefradrag eller skattenedslag), som mange medlemsstater har medtaget i deres nationale programmer. Det Europæiske Råds beslutning om at afsætte samhørighedsudgifter til Lissabon-processen viser, hvordan prioriteter som forskning kan blive samlingsmærke på tværs af en række forskellige politiske områder.

Det største bidrag skal imidlertid komme fra den private sektor. For at få industrien til at investere mere i F&U i Europa, er det vigtigt i højere grad at indstille den indre markedspolitik på at fremme videnøkonomien og gøre markedet mere dynamisk, når det gælder forskningsintensive og innovative varer og tjenesteydelser. Det kræver bedre betingelser for markedsadgang, lettere adgang til eksterne finansieringskilder (risikovillig kapital, lån, risikodelingsordninger) og integrering af finansieringsmarkederne, større udnyttelse af de offentlige indkøb til fremme af innovative løsninger fra den private sektor, udvikling af forskerkarriererne, herunder fjernelse af hindringerne for forskermobiliteten (på tværs af grænserne og på tværs af sektorerne) og indførelse af rimelige moderne ordninger for industrielle og intellektuelle ejendomsrettigheder, som holder den rette balance mellem beskyttelse af rettighedshaveren og sikkerhed for, at idéerne kan cirkulere i et dynamisk informationssamfund. Der er også brug for mere effektive metoder til vedtagelse af standarder for højteknologiske produkter, som kan samvirke og afspejler det europæiske erhvervslivs interesser. Konkurrencepolitikken er et andet magtfuldt middel, hvormed samvirke kan øges og innovationen stimuleres⁵.

Selv om det er nødvendigt at investere mere i viden og innovation, er det ikke i sig selv nok til at sikre Europas økonomiske fremtid. I sidste instans kommer bidraget til vækst og beskæftigelse fra F&U's resultater i form af innovation, dvs. attraktive produkter og tjenesteydelser, som mennesker i hele verden gerne vil købe. Vi skal derfor være særlig opmærksomme på vort innovationssystemets kvalitet⁶. Det kan bestå i udforskning af

⁵ Alle disse forhold belyses i den rapport, der blev udarbejdet af en gruppe autoritative eksperter, som blev nedsat efter mødet på Hampton Court under forsæde af den tidligere finske premierminister Esko Aho. I rapporten anbefales det bl.a. at indgå en pagt om F&U.

⁶ De nationale reformprogrammer indeholder en række forskellige lovende initiativer. Desuden viste Kommissionens seneste resultattavle for innovation (<http://www.trendchart.org/>), at mange medlemsstater stadig har alvorlige problemer, som skal tages i betragtning, når programmerne ajourføres.

muligheden for klynger som innovative vækst- og beskæftigelsescentre, ikke mindst oprettelse af tværnationale klynger i EU, og samarbejde mellem dem. På mødet på Hampton Court blev der også opfordret til omgående at sætte ind på at fremme et højt niveau inden for både forskning og uddannelse, det gælder ikke mindst universiteter i verdensklasse med tilstrækkelige finansieringsmidler og mere forbindelse til erhvervslivet.

Aktion 1: Mere omfattende investering i viden og innovation

- Medlemsstaterne bør i højere grad forpligte sig over for F&U og innovation. Inden Det Europæiske Råds forårsmøde bør alle medlemsstaterne opstille et mål for F&U-udgifterne i 2010, så Det Europæiske Råd kan opstille et troværdigt mål for F&U-udgifterne i Unionen som helhed. Det kan ske på baggrund af Det Europæiske Råds tidligere opfordringer til mindre, men mere målrettet støtte ved at omlægge de offentlige udgifter til F&U således, at f.eks. den del af statsstøtten, der går til dette område, fordobles til 25 % (fra de nuværende 12 %). Det kan f.eks. udnyttes til i stigende grad at give den private sektor målrettede skattelettelser efter retningslinjer, som Kommissionen vil opstille. Desuden kan anvendelse af en betydelig større del af EU's strukturfonde på F&U, innovation og IKT (f.eks. infrastruktur og formål, der kan fremskynde udbredelsen af bredbånd), fremme konkurrenceevnen og den regionale samhørighed og især gavne SMV⁷. Hvad private F&U-investeringer angår, bør der skabes mere attraktive betingelser for teknologiintensive markeder. Det omfatter bedre udnyttelse af de offentlige indkøb, innovationsvenlig regulering og standarder, som bygger på tidlige påvisning af behov. Medlemsstaterne og Kommissionen bør iværksætte initiativer for at skabe førende europæiske markeder inden for afgørende teknologiske sektorer⁸ på grundlag af europæiske teknologiprogrammer.
- EU må øge sin investering i højere uddannelse⁹ (EU bruger på nuværende tidspunkt kun 1,28 % af BNP mod 3,25 % i USA: forskellen skyldes fortrinsvis større privat finansiering). Inden slutningen af 2007 bør universiteterne have lov til at søge supplerende finansiering fra private kilder og opmuntres til det. Juridiske og andre hindringer for partnerskaber mellem universiteterne og erhvervslivet bør fjernes, alle tekniske universiteter bør have et teknologioverførselskontor, og der bør oprettes et europæisk institut for teknologi. Færdighederne i matematik og naturvidenskab må udbygges for at øge innovationsevnen. Medlemsstaterne bør indføre obligatorisk undervisning i to fremmedsprog i deres nationale uddannelsessystem. Målet bør være, at EU afsætter mindst 2 % af BNP til højere uddannelse inden 2010.

3.2. Frigørelse af forretningsmulighederne, navnlig hos SMV

I forhold til andre fremgangsrigtige regioner i verden er Europas markeder, ikke mindst markedet for tjenesteydelser, stadig stærkt opsplittet. Det kræver sin pris i form af lavere innovationsniveau og langsom produktivitetsvækst¹⁰. Ofte hindrer utilstrækkelig eller

⁷ 5,9 % af Den Europæiske Regionalfonds og Den Europæiske Socialfonds samlede beløb går på nuværende tidspunkt til støtte til F&U og innovation.

⁸ Blandt dem er navnlig sundhed, medicinalvarer, transport og logistik, miljø, digitalt indhold og energi og sikkerhed.

⁹ Jf. meddelelse fra Kommissionen – "Mobilisering af Europas intellektuelle ressourcer: hvordan universiteternes bidrag til Lissabon-strategien kan maksimeres (SEK(2005) 518 af 20.4.2005).

¹⁰ Se f.eks. Conference Board's årlige analyse af den globale produktivitetsudvikling: "USA's produktivitetsvækst bliver langsommere, vækstøkonomierne vokser hurtigere, men Europa kommer

sendrægtig gennemførelse af Fællesskabets direktiver virksomhederne i at opnå fordelene ved let adgang til et stort indre marked. Det kan kun svække dem i den internationale konkurrence. Hvis nogle medlemsstater undlader at gøre deres indsats, skaber de ulige vilkår og ender med at skade alles interesser.

Et af de hyppigst anførte eksempler på, hvordan iværksætterånden i EU kvæles, er vanskeligheden ved at oprette en virksomhed, og de store forskelle på omkostningerne ved at drive en virksomhed i de forskellige dele af EU. Det tager kun 5 dage at oprette en virksomhed i nogle medlemsstater mod 60 dage i andre. De administrative omkostninger ved at oprette en virksomhed kan være lig nul i nogle medlemsstater, mens de i andre kan løbe op i tusinder af euro. Bureaukrati og lange, besværlige procedurer afskrækker ikke blot folk fra at begynde en virksomhed, men er også udtryk for en negativ holdning til iværksætterånd i det hele taget.

Kommissionen har indkredset en række tiltag, som vil medvirke til at frigøre Europas betydelige muligheder i deres fulde omfang, ikke mindst i servicesektoren. Disse initiativer vil sammen med hurtig færdiggørelse af servicedirektivet og øget administrativt samarbejde mellem medlemsstaterne bidrage til at skabe ny virksomheds- og beskæftigelsesdynamik i EU.

Aktion 2: Frigørelse af forretningsmulighederne, navnlig hos SMV

- Det bør i alle medlemsstater blive langt lettere at oprette og drive en virksomhed. Inden slutningen af 2007 bør alle medlemsstater have oprettet en enkelt instans, der kan bistå kommende iværksættere og hjælpe virksomhederne med at opfylde de administrative krav, alt sammen på samme sted – om muligt ad elektronisk vej – og med korte frister. Den tid, det i gennemsnit tager at oprette en virksomhed, bør skæres ned til det halve¹¹, og det endelige mål bør være, at det skal kunne ske på en uge overalt i EU. Oprettelsesgebyrerne bør være så små som muligt, og ansættelse af den første medarbejder bør ikke omfatte mere end et enkelt kontaktpunkt i den offentlige administration. Enhver studerende bør have adgang til iværksætteruddannelse, som bør indgå i de nationale undervisningsplaner i alle medlemsstater. Desuden bør medlemsstaterne fremme SMV's grænseoverskridende aktiviteter ved at iværksætte pilotprojekter for hjemstatsbeskatning. Rådet bør hurtigt vedtage Kommissions forslag om en enkelt momsinstans og modernisering af toldsystemet for at forenkle procedurerne. For at fremme finansieringsadgangen, især for SMV, bør finansieringsordningerne på fællesskabsplan videreudvikles inden for rammeprogrammet for konkurrence og innovation. Medlemsstaterne bør udnytte strukturfondenes muligheder fuldt ud, det gælder ikke mindst den fremtidige finansieringsordning for fælles europæiske midler til virksomheder i mikro- til mellemstørrelse (JEREMIE).
- For at begrænse bureaukratiet og forenkle de administrative procedurer bør alle medlemsstater inden slutningen af 2007 indføre en metode, hvorefter administrationsomkostningerne (ved nationale regler og bestemmelser) kan måles, og

længere bagud” af Van Ark et al., Executive action series, Januar 2006. Rapporten viser, at EU-15's produktivitetsvækst er faldet fra 1,4 % i 2004 til 0,5 % i 2005, mens EU's nye medlemsstater øgede arbejdsproduktivitetsvæksten fra 4,1 % i 2004 til 6,2 % i 2005.

¹¹

Det nuværende gennemsnit er 29 kalenderdage.

tage den i brug. Kommissionen vil for sin del gøre en omfattende indsats for at måle de administrationsomkostninger, som Fællesskabets regler (eller den måde, de er blevet gennemført på) fører med sig på bestemte politiske områder som led i arbejdet på at forenkle lovgivningen med særlig vægt på SMV. Den vil påvise, hvilken del af disse omkostninger der direkte skyldes Fællesskabets regler, og hvilken del der kan tilskrives medlemsstaternes gennemførelse af dem. Kommissionen vil på dette grundlag fremsætte forslag om at nedskære disse administrationsomkostninger, hvor det er hensigtsmæssigt. Inden slutningen af 2007 vil Kommissionen ophæve forpligtelsen til at anmelde bestemte mindre statsstøttekategorier, hvad der vil lette den administrative byrde, især for SMV.

3.3. At indstille sig på globaliseringen og befolkningsældningen

Europas befolkning bliver ældre. Fødselstallet ligger stadig under det naturlige opretholdelsesniveau. Europæernes forventede levetid bliver stadig længere. Nettoindvandringen vil sandsynligvis fortsætte. Disse befolkningsændringer har store økonomiske konsekvenser. Færre mennesker vil i de næste årtier være i den arbejdsdygtige alder. På nuværende tidspunkt arbejder fire mennesker for hver ældre medborger, men i 2050 bliver forholdet 2 til 1. Europas arbejdsstyrke vil begynde at skrumpe ind fra de rundt regnet 300 millioner mennesker i dag til hen ved 250 millioner i 2050. En mindre arbejdsstyrke er en hæmsko for potentiel vækst og vil formindske den fra 2-2,5 % i dag til kun 1,25 % om fyrre år. Udgifterne til en aldrende befolkning (pensioner, sundhedspleje) vil svulme op, og de nuværende socialsikringsordninger kommer under alvorligt pres. Statsbudgetternes stilling bør hurtigst muligt forbedres, og gæld uden vaklen bringes for nedadgående. Pensions- og sygesikringsordninger bør sikre bæredygtighed såvel som adgang og tilstrækkelighed.

På denne baggrund skal der flere mennesker i arbejde, og de skal arbejde længere. Vi har også brug for en hurtigere forøgelse af arbejdsproduktiviteten. Større arbejdsproduktivitet og større beskæftigelse må gå hånd i hånd. Det kan ske, hvis folk kan erhverve de kvalifikationer, det kræver at indføre og anvende nye teknologier, og hvis de får større mulighed for at forene familieliv, arbejde, uddannelse og forsørgelsespligt på en afbalanceret måde. Medlemsstaternes udmeldinger viser, at der er dobbelt udbytte at hente - både i form af højere fødselstal og kvindernes deltagelse på arbejdsmarkedet - hvis ligestillingspolitik, ordentlige børnepasningsfaciliteter, hensigtsmæssige skattefordele og den rigtige arbejdstilrettelæggelse er på plads. Mere fleksibilitet og større individuelt ansvar for egen livsbane er vigtig ikke blot for folk med børn. Også ældre mennesker vil have fordel af fleksible arbejdstidsordninger, som sætter dem i stand til at forene deltidsarbejde med deltidspensionering. Ældre arbejdstagere deltager for lidt i erhvervsuddannelse. Hvis de forbedrer deres kvalifikationer, bliver det mere lønsomt både for arbejdstagerne og virksomheden, hvis de bliver ved med at arbejde. På samme måde kan der gøres mere for at lette de unges overgang fra skole til arbejdsliv. Det er en klar fordel for unge mennesker at få arbejdserfaring som elever eller praktikanter i skole-/universitetstiden. Unge, der lige har forladt skolen, bør kunne komme i arbejde så hurtigt som muligt. Hvis der ikke straks er arbejde at få, bør supplerende uddannelse og/eller praktikantstillinger være et alternativ.

Globaliseringen og befolkningsældningen kræver, at arbejdstagerne og virksomhederne hurtigst muligt forbedrer deres tilpasningsevne, deres evne til at foregribe, reagere på og indarbejde ændringer og omstrukturering og til at trives på et stærkt konkurrencepræget marked. I mange medlemsstater giver dobbelte arbejdsmarkeder imidlertid ikke rigtig mulighed for det. Det begrænser innovationen og den teknologiske ændring, hæmmer den livslange uddannelse og indskrænker den enkeltes muligheder for valg af livsstil. Mere åbne

og tilpasningsdygtige arbejdsmarkeder bør forenes med en politik, der hjælper arbejdstagerne til at forblive i arbejde og udvikle sig med det. Det er den bedste måde, hvorpå arbejdsmarkedsfleksibilitet og beskæftigelsessikkerhed kan opnås under et livstidsperspektiv. Der bør i alle disse forhold lægges stor vægt på social retfærdighed, ikke på reformer for deres egen skyld eller for at skære udgifterne ned.

Aktion 3: At indstille sig på globaliseringen og befolkningsældningen

- Medlemsstaterne bør sikre de offentlige financers bæredygtighed ved at forbedre budgetstillingen på statsbudgettet og stadig nedbringe den nuværende gæld. Medlemsstaterne bør som led i deres reformer omlægge pensionsordningerne, så ældre arbejdstagere får større økonomisk tilskyndelse til at forblive aktive, og skabe større forbindelse mellem pensionsrettighederne og forventet levetid på pensionstidspunktet ved f.eks. at tilpasse den lovfæstede pensionsalder og samtidig begrænse adgangen til førtidspensionering. Invalidepensionsordninger bør sammen med sygesikring og ældreomsorg genbehandles, så der tilskyndes til at udnytte de knappe ressourcer mere effektivt.
- Medlemsstaterne bør øge de unges indtrædelse på arbejdsmarkedet, skabe større ligevægt mellem arbejds- og familieliv og gøre det mere attraktivt for ældre arbejdstagere at forblive i arbejde længere:
 - Inden slutningen af 2007 bør alle unge, som har forladt skolen og er arbejdsløse, tilbydes et arbejde, en læreplads, en supplerende uddannelse eller andre beskæftigelsesordninger inden seks måneder. Dette tidsrum bør inden 2010 nedbringes til højst 100 dage. Økonomiske og andre tilskyndelser bør tilknyttes for at gøre det mere attraktivt for virksomhederne, ikke mindst SMV, at give studerende og unge arbejdsløse erfaring på arbejdspladsen.
 - Muligheden for børnepasning af høj kvalitet bør øges i overensstemmelse med medlemsstaternes egne nationale mål. Politik, der tager sigte på øget ligestilling mellem kønnene, og yderligere initiativer for fremme af familievenlig politik bør iværksættes. Kommissionen fører for tiden samråd med arbejdsmarkedets parter om bedre udveje for at forene familieliv og arbejdsliv.
 - Der bør iværksættes aktive ældrestrategier, som omfatter økonomiske tilskyndelser til at forlænge arbejdslivet, gradvis tilbagetrækning og brug af deltidsarbejde og bedre kvalitet på arbejdspladsen. Der bør indføres målrettede tilskyndelser for at sikre, at antallet af arbejdstagere over 45 år, som deltager i uddannelse, vokser hurtigere end arbejdsstyrkens samlede antal.
- Medlemsstaterne bør søge at tilnærme deres syn på ligevægten mellem fleksibilitet og beskæftigelsessikkerhed ("flex-sikkerhed") til hinanden. Kommissionen vil forelægge en rapport for inden 2007 at skabe enighed om en række principper, der omfatter følgende forhold:
 - Moderne arbejdslovgivning, der tillader tilstrækkeligt fleksible arbejdsordninger, indskrænker arbejdsmarkedets opdeling og begrænser sort arbejde, bør sætte folk i stand til hele livet at få mest muligt ud af deres arbejdsmønstre. Kommissionen vil rådføre sig med arbejdsmarkedets parter og andre interessegrupper om dette

særlige spørgsmål i løbet af indeværende år.

- Pålidelige og fleksible livslange uddannelsesordninger og aktiv arbejdsmarkedspolitik bør hjælpe folk til at kunne klare hurtig omstilling, arbejdsløshedsperioder og overgang til ny beskæftigelse. Økonomiske og andre tilskyndelser bør tages op på ny for at opnå et gennembrud. Medlemsstaterne bør indfri deres forpligtelse til at opstille strategier for livslang uddannelse inden slutningen af 2006. Den Europæiske Socialfond og den nye globaliseringstilpasningsfond bør yde stærk støtte til disse intensiverede bestræbelser. Kommissionen vil samarbejde med medlemsstaterne for at få afsat en større del af strukturfondenes midler til uddannelse.
- Moderne socialsikringsordninger bør forenes med behovet for at fremme arbejdsmarkedsmobiliteten ved hjælp af tilstrækkelig indkomststøtte. Rådet bør nå til enighed om Kommissionens forslag om overførsel af tillægspensionsrettigheder. Medlemsstaterne bør overveje at fremskynde ophævelsen af alle restriktioner for arbejdskraftens bevægelighed i EU.

For at nå disse mål må medlemsstaterne samarbejde nøje med arbejdsmarkedets parter. Kommissionen foreslår, at der afholdes et ekstraordinært socialt topmøde, som skal fastlægge, hvordan der konkret kan skabes fremskridt på alle disse områder.

3.4. Mod en effektiv og integreret EU-energi politik

Energi er afgørende for væksten og beskæftigelsen. Den globale efterspørgsel på energi er voksende. Samtidig er energiudbuddet knebent. Markedspriserne på olie og gas har været stigende. Det vigtigste problem for Europas energisystem er at sikre, at der kan fås energi til konkurrencedygtige priser. Vi har behov for at sikre forsyningerne og udvikle uafhængige energikilder, så afbrydelser og prishok med skadelige økonomiske virkninger undgås. Et konkurrencepræget, integreret energimarked vil give os det mest effektive og bæredygtige grundlag for forsyningssikkerhed og spredning af energikilderne. Energiproduktionen og energiforbruget må tage fuldt hensyn til miljøkravene. Europa vil blive endnu mere afhængigt af eksterne forsyningskilder og skal i fremtiden importere størstedelen af sin olie og gas. Vi har brug for konsekvent enstemmighed i vor dialog med de største energileverandører og i de internationale energidrøftelser.

Der kan hentes en betydelig gevinst ved hjælp af energibesparelser. Energieffektivitet nedbringer omkostningerne, gør vore varer og tjenesteydelser mere konkurrencedygtige og bidrager til et renere miljø. Investeringer i energieffektivt udstyr og energieffektive tjenesteydelser vil hjælpe den europæiske industri til at fastholde og udbygge det globale førerskab. Dette fremstød for energieffektiviteten bør gå hånd i hånd med en spredning af energikilderne. Europa bør tage alle energikilder i betragtning og lægge særlig vægt på vedvarende energi, bl.a. ved at udvikle sine egne rene energikilder. Lavere emissioner fra vore energikilder vil formindske luftforureningen og hjælpe os i kampen mod klimaændringen. Også på dette område vil markedet belønne de europæiske virksomheder for hurtige investeringer.

Initiativer for at virkeliggøre disse målsætninger bør iværksættes ufortøvet. Et partnerskab mellem medlemsstaterne og Den Europæiske Union er nødvendigt for en samlet indsats over for energiproblemet. En integreret europæisk energipolitik kan på afgørende måde bidrage til, at Europas fremtidige energiforsyning sikres bæredygtigt, hvorfor stats- og regeringscheferne på deres møde på Hampton Court da også opfordrede til hurtigt at slå ind på denne vej.

Aktion 4: Mod en effektiv og integreret EU-energi politik

- **At underbygge og udbygge det indre marked** for energi fremmer konkurrenceevnen og forsyningssikkerheden. Blandt de nødvendige tiltag er:
 - Hurtig virkeliggørelse og mere effektiv styring af energimarkederne for at opnå effektiv og fuldstændig liberalisering af markederne inden den 1. juli 2007, således som Det Europæiske Råd har vedtaget.
 - Fremme af større konkurrence på elektricitets- og gasmarkederne på baggrund af Kommissionens sektorundersøgelse, idet der navnlig skal sættes ind på at gøre noget ved de etablerede leverandørers fortsatte dominans på de nationale markeder, den utilstrækkelige markedsgennemsigthed, den utilstrækkelige adskillelse mellem forsyningsnet og forsyningssikkerhed og de hindringer for grænseoverskridende forsyninger, som ligger i vejen for et virkeligt integreret energimarked i EU.
 - Mere og bedre samarbejde og integration mellem net og gasledningssystemer i medlemsstaterne, så der ud fra kunders synspunkt kun findes et enkelt europæisk forsyningsnet. Til dette formål bør manglende eller utilstrækkelige grænseoverskridende sammenkøblingsforbindelser påvises og færdiggøres. Medlemsstaterne kan få økonomisk bistand gennem EU's finansieringsordninger for at hjælpe dem til at nå sammenkøblingsmålet på 10 %.
- **At udnytte vedvarende energikilder som biobrændsel og biomasse og at udnytte energien mere effektivt** kan også medvirke til at øge forsyningssikkerheden i Europa og samtidig formindske drivhusgasemissionerne, forbedre luftkvaliteten og styrke konkurrenceevnen. Medlemsstaternes indsats kan eventuelt ledsages af **en europæisk politik for vedvarende energi, hvor teknologien driver og efterspørgslen hiver**. En hensigtsmæssig lovramme bør indføres. Forskning og innovation i forbindelse med indenlandske energikilder, heriblandt vedvarende energi, biobrændstoffer og biomasse, rene kulteknologier og kulstofbinding samt behandling og bortskaffelse af atomaffald bør opmuntres. Forskning i og udvikling af nye energieffektive teknologier bør have tilsvarende prioritet. Hvis der opstilles europæiske rammer for tilskyndelser, der kan fremme vedvarende energi, vil det kunne øge udnyttelsen af dem betydeligt. Det nuværende sammensurium af forskellige nationale og regionale ordninger skaber kunstige skranker mellem de nationale markeder og hæmmer udnyttelsen af lovende nye teknologiers muligheder.
- At udvikle en mere **målrettet, konsekvent og integreret fremgangsmåde for sikring af energiforsyningen** i Europa, det gælder også nødforsyningsordninger og behovet for, at Fællesskabet og medlemsstaterne taler med én stemme i internationale fora og

med tredjelande, som leverer energi til Fællesskabet.

Kommissionen vil i en grøn bog, som skal offentliggøres i dette års første kvartal, fremsætte sine tanker om, hvordan disse prioriteter bedst kan udføres i medlemsstaterne og på fællesskabsplan.

4. OPFØLGNING EFTER DET EUROPÆISKE RÅDS FORÅRSMØDE I 2006

Det er vigtigt at holde dampen oppe efter Det Europæiske Råds møde, hvis visionen om et stærkere Europa med højere vækst og større beskæftigelse skal føres ud i livet. Til dette formål foreslås følgende tiltag i løbet af de kommende måneder:

4.1. Gennemførelse og overvågning af de nationale reformprogrammer:

- En effektiv gennemførelse af de nationale reformprogrammer og deres bidrag til væksten og beskæftigelsen må nu blive det punkt, opmærksomheden skal samles om. I de kommende måneder vil Kommissionen derfor samarbejde nøje med medlemsstaterne for at bistå dem i deres bestræbelser og overvåge udviklingen. Der skal føres samråd med de nationale (og regionale) parlamenter, med de lokale myndigheder, med arbejdsmarkedets parter og med andre interessegrupper, især i de tilfælde, hvor der under programmernes udarbejdelse ikke har været tilstrækkelig tid til at modtage bidrag og indlede drøftelser¹². Da Lissabon-strategien har mellemlangt sigte, må en sådan dialog og sådanne kontakter nødvendigvis finde sted med regelmæssige mellemrum.
- Et andet logisk skridt vil være, at Kommissionen og medlemsstaterne (både i fællesskab og bilateralt) drøfter, hvordan de nationale reformprogrammer kan styrkes og videreudvikles, så de, med skyldig respekt for de nationale traditioner, tager større hensyn ikke blot til fællesskabsdimensionen, men også til virkningen af de politiske beslutninger, der træffes af andre medlemsstater. Kommissionen vil tilrettelægge denne proces. Samtidig vil den stadig søge at finde bedre muligheder for at bidrage til partnerskabets succes. Medlemsstater, som endnu ikke har opstillet mål for deres fremtidige F&U-udgifter og/eller deres beskæftigelsesfrekvens, bør derfor gøre det inden Det Europæiske Råds forårsmøde i 2006.
- Medlemsstaterne bør sikre, at der er sammenhæng mellem deres nationale reformprogrammer og den brug, de har tænkt sig at gøre af de midler, der er afsat til samhørighed og udvikling af landdistrikter efter de nye finansielle overslag. Medlemsstaterne bør tage hensyn til de kortsigtede makroøkonomiske virkninger af overførsler fra strukturfondene, ikke mindst når de beløber sig til flere procentpoint af BNP. Kommissionen vil samarbejde nøje med medlemsstaterne, når de opstiller den nationale strategis referencerammer, for at sikre, at den nye generation af samhørighedspolitiske programmer afspejler prioriteringerne i de nationale reformprogrammer og de 4 prioriterede aktioner, der beskrives i afsnit 3. De bør indføre hensigtsmæssige ordninger for at skabe den nødvendige samordning mellem begge processer på nationalt og regionalt plan. I forbindelse med de nye

¹² I en erklæring, som blev udstedt den 15.3.2005, hilste UNICE og EFS den nye Lissabon-strategis iværksættelse velkommen og forpligtede sig til at arbejde aktivt for vækst- og beskæftigelsesprogrammet. De har netop vedtaget et arbejdsprogram for 2005-2008 til støtte for denne strategi.

samhørighedsprogrammer tilskyndes medlemsstaterne til at afsætte strukturfondenes midler til tiltag med sigte på Lissabon-målsætningerne, således som det allerede er blevet aftalt for EU-15's vedkommende¹³.

- De nationale reformprogrammer indeholder en rigdom af interessante politiske tiltag, som medlemsstaterne bør udnytte som grundlag for udveksling af erfaringer. Kommissionen vil pege på bestemte politiske områder, hvor mulighederne for at lære af hinanden er særlig store, og tilrettelægge møder med medlemsstaternes repræsentanter for at drøfte bestemte politiske idéer. Medlemsstaterne bør søge at udnytte de mest lovende politiske idéer i andre nationale reformprogrammer. Kommissionen og medlemsstaterne bør også sikre, at EU indleder en samordning på områderne uddannelse, social sikring og social integration, og dermed yder et væsentligt bidrag.

Medlemsstaterne opfordres til at tage de her beskrevne forhold i betragtning, når de senere på året udarbejder deres årsrapporter.

4.2. Fællesskabet må gøre sin indsats

- Rådet, Europa-Parlamentet og Europa-Kommissionen må færdiggøre finansieringsoverslagene for 2007-2013, og Rådet og Europa-Parlamentet bør så hurtigt som muligt vedtage den nødvendige lovgivning, så den foreligger tids nok til, at vækst- og beskæftigelsesdagsordenens investeringer kan foretages fra den 1. januar 2007.
- Fællesskabets institutioner må snarest sætte de tiltag i kraft, som er planlagt i Fællesskabets Lissabon-program, det gælder især dem, der er nødvendige for at udføre Det Europæiske Råds beslutninger med hensyn til de fire nøgleaktioner, der foreslås i forrige afsnit. Kommissionen vil samarbejde med medlemsstaterne (herunder de nationale Lissabon-koordinatorer) for at sikre, at der tages alle nødvendige skridt for at gennemføre disse fire aktioner fuldt ud inden slutningen af 2007. Den vil til dette formål foreslå en køreplan, som fastsætter de nødvendige etaper og afgørende tidspunkter i gennemførelsen. På grundlag af sin næste vurdering af medlemsstaternes gennemførelse af de nationale programmer vil Kommissionen fastlægge de nødvendige tiltag til supplerende af medlemsstaternes arbejde - og ajourføre Fællesskabets Lissabon-program i overensstemmelse hermed.

Både når det gælder Fællesskabets Lissabon-program, og når det drejer sig om de nationale reformprogrammer, vil Kommissionen gøre situationen op i sin rapport til Det Europæiske Råds forårsmøde i 2007.

4.3. Alle må slutte op om en fælles dagsorden

- Parlamentet, Kommissionen, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg, Regionsudvalget, medlemsstaterne, de regionale og lokale myndigheder, samfundet og arbejdsmarkedets partnere må gøre et alvorligt oplysningsarbejde for at øge bevidstheden og delagtigheden i de nationale reformprogrammer og Fællesskabets tiltag, der skal skabe større vækst og beskæftigelse. Som de europæiske borgeres repræsentant spiller Europa-Parlamentet en afgørende rolle i dette omfattende oplysningsarbejde – som bør samordnes nøje med de nationale og regionale drøftelser om fremtidens Europa.

¹³ Til konvergensmålet bør de afsatte midler udgøre mindst 60 % af den samlede finansiering, mens det til målet regional konkurrenceevne bør dreje sig om 75 %.

- Arbejdsmarkedets parter opfordres til at spille en endnu større rolle i udarbejdelsen og gennemførelsen af den fornyede Lissabon-strategi, navnlig ved at fremsætte forslag til, hvordan de direkte kan medvirke til dens succes. Kommissionen foreslår, at Unionens formandskab afholder et ekstraordinært socialt topmøde, som skal fastlægge konkrete tiltag, så alle de aktioner, der foreslås i denne meddelelse, kan gøre fremskridt, og ikke mindst beskæftige sig med, hvilken betydning globaliseringen og befolkningsændringen har for større og bedre beskæftigelse.

Tillæg

Liste over illustrerende eksempler på politik og foranstaltninger i medlemsstaterne, som støtter vækst- og beskæftigelsesmålsætningerne, ikke mindst på de fire prioriterede områder, der beskrives i afsnit 3

F&U og innovation

Omkring halvdelen af medlemsstaterne stimulerer privat F&U ved hjælp af skattelettelser, og mange andre medlemsstater påtænker også at benytte sådanne tiltag. Spanien overvejer at nedsætte skatterne for virksomheder, der investerer i F&U, således som Nederlandene allerede gør. Ungarn vil forenkle sin skattefradragsordning, og Frankrig vil tredoble sine skattnedslag for forskning inden 2010.

Spanien, Danmark og Estland har særlige programmer, der skal øge antallet af forskere på virksomhederne. Tyskland har iværksat et "højniveauintiativ", der skal fremme forskning på højt niveau på universiteterne. Dette initiativ går ud på at udvikle nogle af Tysklands universiteter til internationalt førende videnskabelige forskningssteder.

Italien er i færd med at udvikle undervisnings- og forskningscentre på højt niveau, heriblandt Euro-Middelhavsordningen for fjernstudier på universitetsniveau, og fremmer læreres og studenter mobilitet i hele middelhavsområdet. Spanien og Portugal har oprettet et fælles forskningsinstitut.

Slovakiet, Spanien og Frankrig har planer om at indføre overvågnings- og evalueringssystemer, som skal forbedre de offentlige F&U-udgifters effektivitet.

I Frankrig oprettes der "Pôles de Compétitivité", som offentlige/private partnerskaber. Disse "Pôles" skal støtte og samordne en række forskellige virksomhedspolitiske tiltag, hvori F&U er central. Et slovensk klyngeinitiativ, som blev taget for nylig, har allerede givet lovende resultater: 18 klyngekontorer, der fremmer samarbejdet mellem 350 virksomheder og 40 uddannelses-/forskningsinstitutioner, kunne tages i brug i 2004. I Litauen er regeringen i færd med at oprette et teknologisk institut, som skal bistå virksomhederne med forskning, teknologisk udvikling og innovation.

I Irland er der blevet truffet tiltag til at kommercialisere offentlige forskningsresultater ved at give den private sektor licens på dem eller bistå forskerne med at få deres idéer frem til markedsføringsstadiet og hjælpe dem til forretningsmæssig succes.

Italien er i færd med at afhjælpe manglerne i forbindelse med intellektuel ejendomsret (IER) ved hjælp af en række tiltag, der skal forbedre virksomhedernes patenteringsmuligheder og nedsætte patenteringsomkostningerne. I Tyskland vil patentudnyttelsesagenturerne blive videreudviklet og udvidet. I Belgien samarbejder regeringen, Det Europæiske Patentkontor, forskningscentrene og universiteterne om et initiativ, der skal støtte SMV's udnyttelse af IER-ordningen. Letland har udarbejdet et offentligt støtteprogram, der skal beskytte og håndhæve IER og øge bevidstheden herom i erhvervslivet.

Forbedring af erhvervsmiljøet og markedets funktion

Letland har givet et bindende politisk tilsagn om at gennemføre Fællesskabets lovgivning med støtte i konkrete mål og frister for at sikre rettidig og korrekt omsætning af direktiverne for

det indre marked. Irland har styrket sine interne procedurer for overvågning af gennemførelsen af Fællesskabets direktiver. For ikke at komplicere lovgivningen, søger mange medlemsstater direkte at hindre, at der tilføjes bestemmelser, når Fællesskabets direktiver skal gennemføres (Østrig, Nederlandene). For at undgå sendrægtig gennemførelse har nogle medlemsstater indført hasteprocedurer (Italien, Frankrig).

Mange medlemsstater har gjort store fremskridt inden for e-forvaltning og f.eks. oprettet en enkelt instans, som virksomhederne og borgerne kan rette forespørgsler til (Belgien, Estland, Finland, Frankrig, Irland, Italien, Polen og Portugal). Det skærer papirarbejdet ned og forkorter svartiden betydeligt. Man kan oprette en virksomhed på mindre end to uger i Danmark, Frankrig, Nederlandene, Italien og Finland. Der er kun en enkelt procedure, som skal følges, når den første medarbejder ansættes i Litauen; i Det Forenede Kongerige, Sverige og Irland er der to.

Mange medlemsstater (Østrig, Belgien, Cypern, Den Tjekkiske Republik, Danmark, Estland, Frankrig, Tyskland, Litauen, Luxembourg, Nederlandene, Portugal, Slovenien og Det Forenede Kongerige) foretager – eller planlægger at foretage – undersøgelser af de administrationsomkostninger, lovgivningen fører med sig. En betydelig del af dem benytter varianter af den standardomkostningsmodel, der oprindeligt blev udviklet af Nederlandene, og hvis kvaliteter har inspireret vigtige dele af den fælles EU-metode, som Kommissionen foreslog Rådet og medlemsstaterne i oktober i 2005. Fem lande (Den Tjekkiske Republik, Danmark, Nederlandene, Sverige og Det Forenede Kongerige) har også opstillet kvantitative mål for formindskelse af administrationsomkostningerne (formindskelser fra 20-25 % inden 2010).

Otte medlemsstater (Østrig, Estland, Tyskland, Italien, Polen, Slovenien, Spanien og Det Forenede Kongerige) har planer om at iværksætte forenklingsprogrammer, og fire medlemsstater (Danmark, Irland, Luxembourg og Sverige) har allerede gjort det. Det drejer sig især om at forbedre lovgivningen om skat, revision og afgiftsregler, oprettelse af virksomheder, konkurs og arbejds- og forbrugerbeskyttelse.

Mange lande, heriblandt Irland og Nederlandene, har ophævet bestemte restriktioner for markedsadgangen inden for liberale erhverv, finansieringsydelser og på energimarkedet. Slovakiet er i færd med at finde frem til de hindringer, der ligger i vejen for en liberalisering af elektricitetsmarkedet, og vil træffe tiltag til at fjerne dem. Det er desuden i færd med at træffe tiltag for at forbedre konkurrencen inden for finansieringsydelser. Det Forenede Kongerige vil træffe tiltag for at fremme konkurrencen inden for juridisk bistand. Estland har planer om at iværksætte en aktiv konkurrencepolitik ved hjælp af sektoranalyse og bevidstgørelse om konkurrenceloven. Danmark er ved at foretage en undersøgelse af de interne regler for at fjerne hindringer for import og investeringer i landet ("Task Force for det indre marked" – TIM).

Cypern vil vurdere alle nuværende og kommende støtteordninger for at afgøre, om de i tilstrækkelig grad afhjælper markeds mangler. Finland vil gennemgå sin støttepolitik for at begrænse dens omfang og sikre, at støtten ikke forvrider konkurrencen.

Slovakiet har iværksat et initiativ, der går ud på at få oprettet en centraleuropæisk børs, der skal afhjælpe det manglende aktiemarked, ikke blot i Slovakiet, men også i nabolandene. Ungarn og Den Tjekkiske Republik er blevet opfordret til at deltage. Det slovakiske hjemmemarked er for lille til at kunne bære et velfungerende aktiemarked med hurtig omsætning. Et samarbejde mellem flere lande er derfor nødvendigt.

Portugal foreslår flere programmer til støtte for internationalisering af virksomheder. Det er også i færd med at gennemføre et særligt program, der skal fremskynde omlægning og omstrukturering i industrien.

Litauen har planer om at tilrettelægge kampagner, som belyser vellykkede virksomhedseksempler, for at fremme tanken om iværksætterånd i offentligheden. I Det Forenede Kongerige får alle skoleelever mellem 14 og 16 år fem dages virksomhedskursus på skolen. Spanien planlægger at behandle angsten for og skammen over fiasko ved at give alle skoleelever mulighed for at lære om værdien af iværksætterånd og om risikoen for fiasko.

En række lande har også taget interessante initiativer for at styrke SMV's adgang til kapital, det gælder f.eks. det tjekkiske KAPITAL-program, den finske PreSeed-pakke og det britiske Capital Funds. Danmark har planer om at indføre skattelettelser for vækstiværksættere. Skattelettelsen tildeles, når iværksætteren skaber udbytte for første gang, og den gælder i tre år.

Beskæftigelse, økonomisk bæredygtighed og befolkning

En række medlemsstater har forbedret deres statsfinansiers kvalitet på baggrund af de nationale prioriteringer for at øge de økonomiske muligheder på længere sigt. Således har Danmark, Det Forenede Kongerige, Irland og Finland sat deres uddannelsesudgifter betydeligt op med sigte på at øge produktiviteten og beskæftigelsen.

Flere medlemsstater har forbedret deres pensionsordningers økonomiske bæredygtighed. Belgien, Spanien, Frankrig, Østrig, Portugal og Finland har alle styrket forbindelsen mellem bidrag og ydelser ved f.eks. at gøre antallet af bidragsår til et vigtigere kriterium for pensionering end den pensionsberettigedes alder eller ved at tillade tidlig eller sen pensionering med tilsvarende ændringer af ydelserne.

En række nye medlemsstater (Estland, Letland, Litauen, Polen, Ungarn og Slovakiet) har foretaget en risikospredning i forbindelse med pensionsordningerne ved at omlægge en del af den lovfæstede sociale pension til privatfinansierede ordninger. Sverige, Italien, Letland og Polen har indført ordninger, hvor pensionsydelse er direkte forbundet med de indbetalte bidrag i løbet af arbejdslivet og desuden afhænger af den forventede levetid ved pensioneringen. Frankrig har besluttet at hæve det antal bidragsår, der kræves til fuld pension, i overensstemmelse med, at den forventede levetid bliver længere. Tyskland har indført en bæredygtighedsfaktor i indekseringen af de offentlige pensionsordninger, så indekseringen afhænger af forholdet mellem antallet af beskæftigede og antallet af pensionister. Sådanne ændringer har forbedret pensionsordningernes økonomiske bæredygtighed, selv om der stadig er visse problemer i forhold til befolkningsældningen.

Pensionsreformer er en vigtig forklaring på, at beskæftigelsesfrekvensen blandt arbejdstagerne i nogle medlemsstater er vokset siden 2000. F.eks. er beskæftigelsesfrekvensen blandt ældre arbejdstagere i Finland steget betydeligt (fra 35 % i 1995 til 50,9 % i 2005), både på grund af omlægning af pensionsordningen og på grund af målrettet uddannelse, større opmærksomhed på ældre arbejdstageres trivsel på arbejdspladsen og målrettet støtte til lavtlønsarbejde.

Det irske kvalifikations-netprogram gør det lettere for virksomhederne at få adgang til fleksibel, innovativ og omkostningseffektiv uddannelse. Initiativet har allerede bidraget til at forbedre kvalifikationerne hos godt og vel 30 000 ansatte. Estland planlægger en reform af

erhvervsuddannelsen, og Luxembourg påtænker at indføre en ordning for anerkendelse af uformel uddannelse.

Østrig vil besætte 5 000 ledige arbejdspladser, som nu er vanskelige at få besat, fordi lønnen er for lav (i mange tilfælde er der tale om deltidsarbejde). Den nye 'Kombi-Lohn' belønner både arbejdsgiveren og arbejdstageren, hvis den ledige plads besættes. Målgruppen er unge, som har været arbejdsløse i mere end seks måneder, og ældre arbejdstagere, der har været arbejdsløse i over et år.

Nederlandene har truffet konkrete tiltag for at få arbejdstagerne til at fordele arbejde, omsorg og uddannelse mere jævnt over deres levetid. En ny frivillig spareordning vil sætte arbejdstagerne i stand til at opspare en bestemt procentdel af deres løn til dækning af orlovsperioder som forældreorlov, uddannelse eller andet. Opsparingen støttes af skattelettelser.

Slovakiet søger at forbedre ligevægten mellem arbejds- og familieliv for unge familier. Skoler og børnehaver vil få længere åbningstid. Staten støtter nye dagplejefaciliteter for småbørn, letter deltidsarbejde og har indført individuelle støtteprogrammer for kvinder, der vender tilbage til arbejdsmarkedet efter barsels-/forældreorlov.

I Grækenland skal en ny lov reformere det livslange uddannelsessystem. En komité skal samordne de nationale tiltag, fremme erhvervsorienteret uddannelse, indføre den bedste praksis og sætte ind over for social udelukkelse.

Energi- og miljøteknologi

De nordiske lande har oprettet et integreret marked for køb og salg af elektricitet. Yderligere sammenkoblinger mellem Nederlandene og Norge, mellem Finland og Estland og mellem Danmark og Sverige vil fremme handelen og støtte elektricitetsproduktionen, også på grundlag af alternative kilder som vand- og vindkraft, og dermed formindske de skadelige emissioner.

Østrig, Den Tjekkiske Republik, Cypern, Malta og Det Forenede Kongerige er i færd med at træffe tiltag til at udnytte de offentlige indkøb som middel til fremme af miljøteknologi og energieffektivitet. Tyskland søger at fremme energibesparelser i bygninger ved hjælp af tilskyndelser og har iværksat et større renoveringsprogram. Cypern har udarbejdet en konkret plan med tilhørende tidsfrister for behandling af miljøskadelige tilskud for at gennemgå, ændre eller afskaffe dem.

Sverige har i sinde at bryde sin afhængighed af fossilt brændstof inden 2020. Til dette formål vil Sverige benytte grønne afgifter, støtte vindkraft og indføre et grønt elektricitetscertifikat. Dette certifikat gør det obligatorisk at købe en bestemt del af elektricitetsforbruget fra vedvarende energikilder. Danmark og Sverige har allerede en hel del miljøafgifter i deres skatte- og afgiftsbuket og påtænker at udvikle dem yderligere. Estland har i år indledt en ambitiøs miljøskattereform, der skal omlægge skatten fra arbejde til forbrug og forurening og dermed fremme bæredygtig udnyttelse af naturressourcerne.

Den nationale og regionale politik til støtte for vindkraft i Tyskland, Spanien og Danmark kan opvise resultater. Tyskland har over en tredjedel af verdens vindkraftkapacitet, og vindkraft tegner sig for 6,5 % af Spaniens elektricitetsproduktion. I Danmark er vindmølleindustrien en stor forretnings succes. Sektoren er vokset hurtigere end andre sektorer, og danske møller

behersker nu verdensmarkedet. Denne industri beskæftiger over 20 000 mennesker i Danmark. Det Forenede Kongerige fører forhandlinger med olieleverandørerne om en højere biobrændstofandel i benzin.